

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-2-320 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-03/92-31
Karar Tarihi : 26.01.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Remzi Özge ARITÜRK, Gözde KARABEL

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Abdullah SARIABDULLAHOĞLU
Oskar Süpermarket PTT Altı Nerton Hotel Karşısı
608. Sok. Manavgat Side/Antalya

D. HAKKINDA İNCELEME

20 **YAPILAN** : - YAYSAT Yayın Satış Pazarlama ve Dağıtım A.Ş.
Doğan Medya Tesisleri Hoşdere Yolu 34850 Esenyurt/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: YAYSAT Yayın Satış Pazarlama ve Dağıtım A.Ş.'nin başvuruda bulunan tarafa mal satmamak ve tali bayiler tarafından satılmasını da engellemek suretiyle hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

- 30 - Başvuru sahibinin marketinde gazete ve çeşitli ürünler satmak için YAYSAT Yayın Satış Pazarlama ve Dağıtım A.Ş. (Yaysat) ile Turkuvaz Dağıtım başbayisine bayilik başvurusunda bulunduğu,
- Bu başvurunun, işyerinin yeterli satış yapamayacağı düşüncesiyle reddedildiği,
- Başvuru sahibinin marketini, kendisinden önce çalıştıran kişiye bayilik verildiği ve yıllarca burada gazete satışının yapıldığı,
- Müşterilerinin yoğun talebi üzerine kendisinin bir tali bayiden gazete temin ederek gazete satışı gerçekleştirdiği,
- Ancak başbayiinin söz konusu temin şeklini hoş karşılamadığı ve başvuruda bulunan birçok kez Maliyeye şikayet ederek ticari itibarını zedelemeye çalıştığı,
- Ayrıca başbayiinin, başvuru sahibinin gazete aldığı tali bayileri tespit ederek bu tali bayilere, toplu satış yapmalarını aksi halde bayiliklerinin iptal edileceği hususunda uyarıcı yazılar gönderdiği,
- 40 - Başvuru sahibinin gazete talebini karşılayamadığı müşterilerini kaybettiği ve zarara uğradığı iddia edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 14.06.2011 tarih ve 4462 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 21.07.2011 tarih ve 2011-2-320/İİ-11-355.RÖA sayılı İlk İnceleme Raporu 03.08.2011 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 11-44/983-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 17.01.2012 tarih ve 2011-2-320/ÖA-12-355.RÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Yaysat hakkında Kanun'un 41. maddesi gereğince soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Genel Bilgiler

Yaysat, Doğan Yayın Holding A.Ş.'nin bir kuruluşu olup, 1992'den itibaren gazete ve dergilerin satışı, pazarlanması ve dağıtımını yapmaktadır.

60 Gazete ve dergi dağıtım pazarı, süreli yayınların yayınevinden çıkıp okuyuculara ulaştırılmasına kadar olan faaliyetlerinin bütünü konu almaktadır. Gazete ve dergilerin dağıtımında, yayınların bizzat yayınevi veya dağıtım şirketi tarafından posta veya özel kargo yoluyla okura ulaştırılmasını kapsayan abonelik sistemi veya örgün dağıtım sistemi

70 genelde; yayınevi, dağıtım şirketi, başbayı (ana bayi) ve tali bayiden (son satış noktası) oluşan dört aşamalı bir kanal aracılığı ile okuyuculara ulaştırılmaktadır.

Yaysat başbayilik yapısını, başbayiler de satış noktaları ile tali bayilik ağını oluşturmaktadır. Başbayiler bağımsız birer ticari kuruluş olmakla birlikte, anlaşmalarla belirlenen bölgeleri içerisinde tali bayi ağını kurmak, yayınları zamanında ve en doğru şekilde satış noktasına ulaştırmak ve satılan ürünlerin bedelini Yaysat'a ödemekle yükümlü bulunmaktadır.

Hakkında önaraştırma yapılan teşebbüsten elde edilen bilgi ve belgelere göre, tali bayilik seçiminde aşağıdaki kriterler rol oynamaktadır:

- 70 - Tali bayilik talep eden teşebbüsün konumu (ana cadde üzerinde mi, yan caddede mi, sokak içerisinde mi),
- Başbayiler bakımından dağıtım hattına uygunluğu (ilgili satış noktasını açmak km birim maliyetleri açısından uygun mu, diğer satış noktalarına dağıtımını engelliyor mu),
- Başbayinin mevcut alanının müsaitliği (topluca gelen ürünlerin tevzi edilmesine ve iade edilen ürünlerin sayılmasına yeterli raf ve özel alanın bulunup, bulunmadığı),
- Tali bayilik talep eden teşebbüsün ürünleri satmak için yeterli raf alanının bulunup bulunmadığı, bunların teşhirine yeterli özeni gösterip, göstermeyeceği,
- Tali bayilik talep eden teşebbüsün piyasadaki itibarı, bilinirliği ve risk analizi (raflardaki ürün çeşitliliği, teşebbüse girip çıkan müşteri sayısı, komşu esnaftan ve talep sahibi satış noktasından mal tedarik eden satıcılardan elde edilen bilgiler vb.),
- 80 - Talep sahibi satış noktasının bulunduğu yerde işyerlerinin açılış ve kapanış saatleri.

I.2. Değerlendirme

Başvuru konusunu Yaysat'ın, başvuru sahibine yayın satmayı reddettiği ve yayınlarının alt bayiler tarafından da satılmasını engellediği, bu suretle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde düzenlenmiş bulunan hakim durumun kötüye kullanıldığı iddiası oluşturmaktadır.

Tali bayilik talebi Yaysat tarafından reddedilen başka bir şikâyete ilişkin olarak 20.03.2008 tarih ve 08-25/256-84 sayılı Kurul kararında;

- 90 - dağıtım şirketinin pazardaki faaliyetleri bakımından tali bayi ağının büyük önem arz ettiği, bu anlamda, dağıtım firmalarının tali bayiliklerini, ulaşım, yayınların sunumu, iade ve dağıtım firması-tali bayi ilişkileri ve bayilere yeterli kar marjı bırakılması kriterlerine göre ticari/ekonomik stratejilerine en uygun olacak şekilde seçmesinde rekabet hukukuna aykırılık teşkil eden bir durumun bulunmadığı,
- münferit bir bayilik vermeyi reddetme eyleminin anlaşma ve/veya hakim durumun kötüye kullanılması sonucu rakip dağıtım firmasını pazar dışına çıkarma/pazara giriş engeli yaratma veya alt/ilgili diğer pazarda rekabetin kısıtlanması gibi etkiler doğurmayacağı,
- bununla birlikte, dağıtım firması tarafından herhangi bir tali bayisinin bir başka kişi veya kuruluşa satışı için yayın vermesinin engellenmesi hususunun hâlihazırda 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ne göre mümkün olmadığı,
- 100 - bu bakımdan, tali bayinin kendisine teslim edilen yayınları isterse bakkal, market gibi başka bir satış noktasına satabilme özgürlüğüne sahip olduğu, dolayısıyla dağıtım firmaları ile anlaşamayan başvuru sahibinin, bakkalında satmak üzere diğer tali bayilerden söz konusu ürünleri temin etmesi önünde bir engelin bulunmadığı

gerekçelerine dayanılarak, önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.

Bu çerçevede, anılan karardan da anlaşılacağı üzere, tali bayilik talebinin reddi başlı başına 4054 sayılı Kanun'un ihlali anlamına gelmemektedir. Ancak dosya konusu eylem, ayrıca tali bayilik başvurusu reddedilen bir teşebbüsün başka bir tali bayii aracılığıyla yayın edinmesinin engellenmeye çalışılmasını da içermektedir.

- 110 Yaysat tarafından konuya ilişkin olarak gönderilen bilgilere göre, tali bayi olmak için başvuruda bulunan bir satış noktasına tali bayilik verilmesi amacıyla yapılan değerlendirme, anılan teşebbüs tarafından birebir takip edilememektedir. Yukarda yer verilen kriterleri taşımadığı için tali bayilik talebi karşılanmayan bir satış noktası ise genel uygulama itibarıyla, başka bir tali bayi ile herhangi bir fiyat üzerinden anlaşarak yayınları alıp satabilmektedir.

- 120 Ayrıca bu genel uygulamanın yanında tali bayilerin, bayilik talepleri reddedilmiş noktalara ürün satışının engellenmemesi ve keyfi uygulamalar yapılmamasına yönelik olarak bölge müdürlüklerine Yaysat tarafından yazılan hatırlatma ve uyarı notu da dosyaya sunulmuş olup, İstanbul Anadolu, İstanbul Avrupa, Ankara, İzmir, Trabzon, Antalya ve Adana bölge müdürlüklerine gönderilen 30.12.2011 tarihli uyarı yazılarında aşağıdaki ifadelerin yer aldığı görülmüştür:

“(.....TİCARİ SIR.....)”

Bölge müdürlüklerine ilişkin söz konusu yazıya ek olarak, başbayilere gönderilen 04.01.2012 tarihli uyarı yazısında ise aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

“(.....TİCARİ SIR.....)”

140

Söz konusu uyarı yazılarından, başvuru konusuna yönelik gerekli hassasiyetin Yaysat tarafından gösterildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, başbayii tarafından münferiden sergilenen bir davranış bulunsa bile, bu davranışın Yaysat tarafından kurumsal politika haline getirilmediği de görülmektedir. Yukarıda yer verilen yazılarda, bayilik talebi reddedilen noktanın bir başka tali bayiden ürün temin etmesinin önünde herhangi bir engelin bulunmadığı açıkça ifade edilmekte ve bunun önündeki engellerin kaldırılması gerektiği konusunda uyarı yapılmaktadır. Böylece başbayilerin ihlal içerebilecek olası münferit davranışlarının önüne geçmek hedeflenmektedir. Bu değerlendirmeler çerçevesinde, başvuru konusu uygulamalara yönelik Yaysat tarafından benimsenen kurumsal bir politikanın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddiaya yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.